

Een brute, maar begrijpelijke moord

Bart van Lierde: Mokerslag
Nieuw Amsterdam, €16,50.

Mokerslag is de vierde roman van Bart van Lierde (1974). Van Lierde debuteerde met *Violist van de duivel*, over de gebochelde violspeler Szapinsky, die eind

negentiende eeuw zijn avonturen beleefde. Daarna schreef hij *Luister niet naar Robert Blake*, een wat bloederig verhaal over een griezelige arts. En kort daarop verscheen *Een sprong naar de hemel*, een roman over een even gewelddadig incestueuze als muzikale familie.

Opvallend aan deze eerste drie boeken was het rauwe geweld dat Van Lierde voortdurend wilde laten zien. Bloed en perverse seks, in de betekenis van incest of verkrachting, kregen zo'n prominente rol dat de boeken van de jonge Vlaming haast iets obscuur kregen. Alsof het leetuur was voor ingewijden, voor liefhebbers van griezelverhalen over graaf Dracula en de bloedgravin Erzebeth Bathory. Van Lierdes kennelijke voorkeur voor de negentiende eeuw, waarin twee van de romans zich afspelen, versterkte die indruk alleen maar. Hij

roman als vorm koos om zijn verhaal te doen. Anders gezegd, *Mokerslag* is een roman in een roman, waarbij Yoeri zich voordoeft als de schrijver. Deze vorm is een gouden greep. Het geeft de echte schrijver, Bart van Lierde, alle ruimte de geschiedenis heel direct, dicht op de huid van zijn personage, te vertellen. En dat is zeker nodig, omdat Van Lierde iets onvoorstelbaars geloofwaardig moet zien te maken. Want wat brengt een twaalfjarige op het idee aan het moorden te slaan?

'Het gebeurde op een zaterdag, welke zaterdag weet ik niet meer. Het jaartal nog wel. Het was 1989. Ik was twaalf, mijn zus tien.' Zo begint Yoeri zijn verhaal. Hij introduceert zijn ouders, die uitsluitend ruzie maken. Al snel wordt duidelijk dat vader het gezin terroriseert en dat moeder tevergeefs probeert van zich af te bijten. Voortdurend worden zij en Yoeri gekleineerd. Zus Lies moet het op een andere manier ontgelden. Zij is vaders oogappel, maar alleen omdat ze zich elke zaterdagochtend door hem 'laat doen', zoals het Vlaams eufemistisch luidt. Moeder heeft daar weet van, zoals in werkelijkheid ook meestal duidelijk wordt dat moeders medeplichtig zijn, maar ze is allang blij dat 'aan haar lijf geen polonaise meer is.

Ter compensatie van vaders immorele inborst - de man is ook nog in dienst van het Vlaams Blok, iets wat eind jaren tachtig uitzonderlijk verwerpelijk was - stuurt moeder haar kinderen naar de vrije school. Maar haar hoop dat de leer van Rudolf Steiner de kinderen het mooie,

Bloederigheid bij Van Lierde nu wel gepast

het goede en liefst ook enige zachtheid zal bijbrengen, is op niets gebaseerd. De leerlingen zijn beesten: er wordt gevochten dat het een aard heeft, even zo gemakkelijk wordt een meisje verkracht.

En het beeld dat Yoeri van de leraren schetst, is niet veel beter; ze zijn incompetent en corrupt. Zo heeft Yoeri nauwelijks geleerd te spellen, en kiest het schoolbestuur er nadrukkelijk voor kinderen van rijke ouders, die de school gedeel-

telijk financieren, de hand boven het hoofd te houden. (Heel benieuwd natuurlijk of Van Lierde deze authentiek aandoende beschrijvingen uit de eerste hand heeft. Maar dit terzijde.)

Wanneer de klas zich voorbereidt op een toneelstuk waarin de mythologische Thor met de hamer optreedt, raakt Yoeri geïnspireerd. Zijn machteloosheid vindt een uitlaatklep. Eerst alleen in gedachten, later in werkelijkheid.

'Ik heb altijd beweerd dat de eerste slag op zijn hoofd was geweest en dat hij van de andere niets kan hebben gevoeld, maar dat was niet zo. We sloegen hem overal, ook op zijn benen. Ik denk dat we zijn ribben gewoon door zijn longen en hart hebben getimmerd. En dat zijn liden dus verschrikkelijk was.' En dan begint het bloed te vloeien, dan mokeren Yoeri en zus Lies erop los, en is het voor de lezer alleszins te begrijpen dat ze dit doen.

Het is Van Lierdes verdienste dat de noodzaak bloed te vergieten deze keer zo voorstelbaar en invoelbaar is. Dat Yoeri ondanks alles blijft hengelen naar goedkeuring van vader, maakt het drama schrijnend compleet. Alles wat Van Lierde als schrijver nu in zich heeft, valt in *Mokerslag* eindelijk goed op z'n plaats.

DANIËLLE SERDIJN

Bart van Lierde FOTO M. WUYTS

leek nieuwe *gothic novels* te willen schrijven en bediende zich daarbij van alle clichés uit het genre, wat eenduidige romans opleverde. Van Lierdes nieuwste, *Mokerslag*, is niet minder bloederig, maar een groot verschil is dat het rood deze keer functioneel is. De schrijver heeft in zijn verhaal een goede reden gevonden om het bloed van de pagina's te laten druipen.

Mokerslag is het verhaal van Yoeri. Op twaalfjarige leeftijd sloeg hij zijn buurjongen dood, hoewel hij eigenlijk van plan was geweest zijn vader om het leven te brengen. Vanuit de gevangenis vertelt hij wat hem destijds bewogen heeft. Aardigheid daarbij is dat Yoeri de

Krekker krikt in dromenland

